

Asia: VN/6436/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain muuttamisesta ja turvallisuusselvityslain 19 §:n muuttamisesta turvauhkiin varautumiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Palopäälystöliitto – Finlands Brandbefälsförbund ry kiittää lausunnonantomahdollisuudesta vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain ja turvallisuusselvityslain 19 §:n muuttamisesta turvauhkiin varautumiseksi. Lausumme seuraavaa:

Poimintoja perusteluosiosta ja palaute yksittäisistä pykälistä

”Turvauhkiin varautumista koskeviin säännöksiin ehdotetaan riskiperusteista lähestymistapaa varautumistoimien laajuuteen ja tarpeellisuuteen.”

Palaute: Turvauhkien huomioiminen on lähtökohtaisesti kannatettava näkökulma.

Riskiperustaisuus on kuitenkin liian ’väljä’ määrite ja siksi olisikin tarpeen luoda käytännön ’käsikirjaa’ samaan tyyliin kuin KATAKRI-auditointikriteerit ovat. Tällöin valvovat viranomaiset (TUKES ja Pelastuslaitos) sekä toiminnanharjoittajat ovat enemmän samalla kartalla.

Toinen näkökulma liittyy kustannuksiin. On mahdoton arvioida kustannuksia toiminnanharjoittajille niin kauan kunnes riskiperustaisuuteen on saatu tarkemmat määritteet siitä ’mikä on riittävä’ suojaus käytännössä.

”Yhteiskunnassa on uusien uhkakuvien valossa haavoittuvuutta, jonka korjaaminen edellyttää pitkäjänteistä riskitasojen seuranta ja arviointia sekä tarvittavien toimenpiteiden määrätietoista toteutusta hyvässä yhteistyössä.”

Palaute: Tämä on hyvä linjaus. Kuitenkin on jo tiedossa, että viranomaisten ja yritysten välillä ei ole kyetty jakamaan ns. Tilannekuvaa riittävästi. Riskitasojen seuranta vaatisi molemminpuolista tiedon vaihtoa vallitsevasta tilasta ja tähän tulisi luoda mekanismi. Todellinen Security-uhkien tilannekuva on SUPO:lla tai siis yleisemmin Poliisilla, ei siis TUKES/Pelastusviranomaisella. Näiden turvallisuusviranomaisten kytkentä riskitasojen seurantaan on määriteltävä aktiivirooliksi, joka tuottaa analyysiä TUKESin / Pelastusviranomaisen suuntaan, muussa tapauksessa tavoite ei toteudu.

”Kemikaaliturvallisuuslakiin lisättäisiin uutena velvoitteena toiminnanharjoittajalle tieto- ja automaatiojärjestelmien suojaamista koskeva säännös, joka olisi tarkoituksenmukaista ottaa lakiin myös nykyisen soveltamisalan eli onnettomuusvaaroihin varautumisen puitteissa.”

Palaute:

- Valvovien viranomaisten mahdollisuus tarkastaa kemikaalikohteita ja antaa suosituksia vaatii ns. tarkastuslistoja, jotka on syytä kouluttaa 116§ Tukesin veloitteen kautta Pelastuslaitoksille

- Miten 12§ velvoite kattaa Onnettomuuksilta suojaavat järjestelmät (kameravalvonta, kulunvalvonta, paloilmotitimet, sprinklerit, rikosilmotitimet jne.)? Soveltamista ei ole avattu riittävästi, jotta voitaisiin arvioida käytännön toimia ja muutuskustannuksia.

- Miten 16§ Kulunvalvonnasta on tarkoitus soveltaa? Erityisesti ajatus tuotantoalueen sisällä pääsyn rajoitus kriittisiin kohteisiin. Soveltamista ei ole avattu riittävästi, jotta voitaisiin arvioida muutuskustannuksia.

- 29§ Turvauhkiin varautumisen vastuuhenkilö. Esitykseen on kirjattu, että turvallisuushkien varautumisen vastuuhenkilöstä voidaan antaa tarkempaa tietoa Valtioneuvoston asetuksella, mutta lausuntopyyntöön tätä asetusta ei ole vielä liitetty. Tähän rooliin nimetty henkilö tarvitsee saman soveltamisohjeistuksen tuekseen kuin valvovat viranomaiset.

”Tuotantolaitosten yhteistyötä koskevaan lain 30 §:n 4 momenttiin ehdotetaan lisättävän turvauhkiin varautumista koskeva uusi velvoite, joka edellyttäisi turvauhkien huomioimisen myös tuotantolaitosten yhteistyössä. Näiden tuotantolaitosten osalta tiedottamisvelvollisuutta esitetään muutettavaksi siten, että 31 §:ään lisättäisiin vaatimus, jonka mukaan tiedottaminen ei vaaranna turvauhkiin varautumista”

Palaute:

Yhteistyövelvoite on hyvä. Korostuu erityisesti Yrityspuistoissa ja ns. vanhoilla tehdasalueilla, joihin kasvaa uutta liiketoimintaa. Yhteistyön osalta kaivataan myös konkretiaa eli soveltamismallia.

”Lisäksi ehdotetaan muutosta perusmuotoista henkilöturvallisuus selvitystä koskevaan turvallisuus selvityslain 19 §:ään”

Palaute:

Muutos on hyvä ja mahdollistaa toiminnanharjoittajan tarve pohjaisen selvitysten teettämisen.

Onnettomuuksia ehkäisevien/-rajoittavien systeemien osalta tulisi rajata mihin syvyyteen asti näkökulma ulottuu esim. kameravalvonta, sprinkleri, pikapaloposti, oven lukko jne. Näiden osalta toimijoiden kirjo on laaja.

Vähäistä teollista käyttöä koskevissa tuotantolaitoksissa olevasta henkilöstöstä ja alihankkijoiden henkilöstöstä pitää luoda vastaava mahdollisuus tehdä henkilöturvallisuus arviointi.

Yhteen veto

Muutos ja sen perustelut ovat ajankohtaisia ja tarpeellisia. Suurin painopiste tulisikin tällaisessa muutoksessa keskittää käyttöönottoon ja soveltamiseen. Tässä lain muutoksessa on sisällössä perustavaa laatua oleva ero, jossa aiemman henkilöiden ja ympäristön suojelun sijaan tarkastellaan henkilöitä ja ympäröivää yhteiskuntaa uhkaperspektiivistä eli täysin käänteisesti aiempaan verraten.

Myös oma henkilöstö pitää osata tarkastella mahdollisena uhkana. Tästä syystä verrattuna moneen muuhun regulaation muutokseen on käyttöönottovaiheeseen panostettava erityisen paljon. Lisäksi on todettava, että turvauhkiin liittyvässä toiminnassa tulisi aina ottaa mukaan SUPO / Poliisi, tässä muutoksessa heidän aktiivista rooliansa ei ole määritetty, ainoastaan virka-apu, joka perustuu pyyntöön.

Soveltamista on syytä ohjeistaa käytännön esimerkein ja avata riskiperustaisuus. Tässä on suuri rooli TUKESilla, joka vastaa myös Pelastusviranomaisen kouluttamisesta.

Kinnunen Antti
Suomen Palopäällystöliitto - Finlands Brandbefälsförbund ry